

Haapatyttöperhonen

Grå flickfjäril
Archiearis notha

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Haapatyttöperhonen on päivällä lentävä mittariperhonen, jonka siipiväli on 31–34 mm. Etusiivet ovat tummanharmaan ruskeat ja takasiivet oranssit mustahkoin reunoin ja merkein. Ruumis ja takasiivet ovat karvaiset. Haapatyttöperhosen voi sekoittaa yleiseen koivutyttöperhoseen (*Archiearis parthenias*), mutta koivutyttöperhonen on kooltaan suurempi.

Elinympäristö ja levinneisyys

Haapatyttöperhosta tavataan etenkin kosteapohjaisissa haavikoissa ja suuria haapoja kasvavien metsien reunamilla, vaikka haapa ei olisikaan alueen valtapuu. Aikuiset perhoset ruokailevat pajujen kukilla, joten myös pajuja tulisi olla alueella. Laji lentää keväällä huhtikuulta toukokuulle, rannikolla laji aloittaa lennon usein jo maaliskuussa. Haapatyttöperhosen toukka elää haavalla. Lajia esiintyy erittäin harvinaisena ja paikoittaisena etelärannikolla.

Nykytila ja uhkatekijät

Haapatyttöperhosen suppea esiintymisalue tekee lajista erityisen haavoittuvan, mikäli sen elinympäristössä tapahtuu muutoksia. Lajin uhanalaisuuteen johtaneita syitä ovat metsien uudistamis- ja hoitotoimet sekä metsien puulajisuhteen muutokset, jotka ovat vähentäneet lajin elinympäristökseen tarvitsemien haapojen määrää. Haapatyttöperhoselle sopivien suurien haapojen ja lahopuiden vähyys uhkaa lajia edelleen.

Hoitosuositukset

Haapatyttöperhosen elinympäristöissä tulisi välttää voimakkaita hakkuita ja säästää etenkin haavat, myös huonokuntoiset ja kuolleet puut. Laji hyötyy etenkin suurikokoisten haapojen säästämisestä, mutta haapajatkumon turvaamiseksi eri-ikäisiä puita tulisi säästää. Haavikot tulisi jättää kokonaan hakkuiden ulkopuolelle. Myös pajuja tulisi säästää alueella. Osa haapatyttöperhosen esiintymispaikoista saattaa olla vapaaehtoiseen METSO-ohjelmassa soveltuvia elinympäristöjä, joiden suojeluun voi saada rahallista tukea ohjelman kautta.

Lähteet

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Luonnonsuojelulaki 1096/1996. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096>. Viitattu 19.10.2022.
- Silvonen, K., Top-Jensen, M. & Fibiger, M. 2014. Suomen päivä- ja yöperhoset – maastokäsikirja (A field guide to the butterflies and moths of Finland), Oestermarie, 822 s.
- Suomen Lajitietokeskus, haapatyttöperhonen. Saatavilla: <https://laji.fi/taxon/MX.61500>. Viitattu 19.10.2022.

Vasen kuva: Pekka Malinen, CC-BY-NC-4.0, [Laji.fi](https://laji.fi)
Oikea kuva: Marko Mutanen, CC-BY-SA-4.0, [Laji.fi](https://laji.fi)